

Fol. I. 820/a

NOS GEORGIVS
RAKOCI, DEI
GRATIA PRINCEPS
Transylvaniæ, partium Regni
Hungariæ Dominus, & Siculorum Co-
mes, &c. Memoria commendamusteno-
re præsentium significantes, quibus expe-
dit, universis: Quòd Spectabiles Magni-
fici, Generosi, Egregii & Nobiles, cæte-
rique universi Status & Ordines Triū Na-
tionum Regni nostri Transylvaniæ, & par-
tium Regni Hungariæ eidem subjectarū
ac incorporatarum, in Generalibus eorum
Comitijs, ad diem vigesimum Mensis
Martii, Anni Domini Millesimi, Sex-cen-
tesimi, Quinquagesimi, in Civitate nostrā
Albā Juliā, ex edicto nostro celebratis,
congregati, exhibuerunt nobis, & præsen-
taverunt quosdam infrascriptos Articulos,
in eisdem Comitijs, paribus ipsorum votis,
& unanimi consensu conclusos: Supplican-
tes nobis humilimè, ut nos universos eos
Articulos, omniaq; & singula in eisdem
contenta, ratos, gratos, & accepta habentes, au-

A

tes, autoritate nostrâ Principali benigne
acceptare, approbare, ratificare, & confir-
mare dignemur, Quorum quidē Arti-
culorum series & tenor sequitur in hunc
modum & verba:

ARTICULI DOMINORVM REGNICOLARVM TRIVM NA- TIONVM REGNI TRANSYLVANIÆ, & PA- TII ad diem 20 Mensis Martii Anni presentis 1650.

in Civitatem Albam Juliam indictis,
celebratis, Conclufi.

P R E F A T I O.

BUzgoságos háládással magasztalhattuk, Kegyelmes U-
runk, az Felsőges Mindenható Ur istennek nagy nevét, kí-
ingyen való irgalmából majd ez világnak nagyobb részének
ilyen fel bodult állapotjában is, Országának tsendes, békeféles
Gubernálását engedte Nagyságodnak; sőt vidám szível érezvén ör-
vendetes szemmel nézzük aztis, hogy Nagyságod nem tsak az *Octa-*
*valis Terminus*oknak, s kinek s kinek *privatuma* szerént való Tör-
vényének kiszolgáltatásában fáradoz; hanem Fejedelmi Kegyelmes
Indulattjától s hozzánk aláztos hiveihez való nagy Atyai buzgo-
szeretettől víszeltetvén, az Közönséges haza javát, megharadálát,
és annak

és annak jó karban való állattatását, legh kíválképpen való főb szűkfé-
geseb gondgyának tartván, mostannis *Generalis* Gyűlésre bennün-
köt *Convocaltatni*, Nagyságod elnem mulatta; melyben Eő Felsőge
vezérellye Nagyságodat, bölts Tanátsival, s velünk aláztos hivi-
vel egygyüt, minden, üdvességes, szent, szegény hazánk békeféle-
nek, épületinek, s meg maradására nézendő dolgoknak *Concludála*-
sára és végezéjére, szívünk szerént kívánnjuk, Amen.

ARTICULUS I.

Ado egy kapura 20. forint, s annak bé szolgáltatójának napjai.

Jöllehet Kegyelmes Urunk, sem az magunk sem az szegénységink
szörnyű fogyatkozását, mindazáltal az Nagyságod sok rendbéli
Expensaitis előttünk víszelvén, rendeltünk Kapu szám után 20 for.
az Szent György napinak felét ad 1. Junii, telét ad 1. Augusti. Az
Szent Mihály napinak felét ad 1. Novembris, felét ad 1. Januarii, az
Nagyságod Tárházában bé szolgáltatni, aláztoson könyörögven
legyen *contentus* velle.

A Tárzás Várasok pedig adnak,

Kolofvár	2400 for.	Kézdí Várhely	180 for.
Várad	1400 for.	Szepest Sz. György	150 for.
Fejérvár	200 for.	Illye-falva	150 for.
Bánfi Hanyad	200 for.	Egeres	150 for.
Udvárhely	260 for.	Nagy Almás	125 for.

ARTICULUS II.

Vég Várasok éppitására Kapu szerént egy egy forint, az Adonak első napjára.

AZ Vég Várasok éppitására szűkfégesnek itéllyük, Kapu Szám után
egy egy forintot rendelni, mellyet az Ado bé szolgáltatásának
első *Terminus*sára igitünk Nagyságod Tárházában *administralni*;
Az Szász Uraink és Székely Atyáinkhai is, kiknek az Vármegyeken
Jószágok vagyon, mind az *Partium*béli Urainkkal egygyüt az Ado
és *Gratuitus Labor* dolgából ezen terh víszelésre igitünk magokat.

ARTICULUS III.

Tolvajgyilkos, ház felverő és égető latrok az 1623, lopók az 1646 esztendői Articulus szerént büntetessenek.

AZ Latrok, Tolvajok, Gyilkosok, ház felverők, Egetők és Tűzzel fenyegetők ellen, Kegyelmes Urunk, 1623, Esztendőbeli 's-több Articulusok extrálnak; Az Lopok, Orvok ellen 1646 Esztendőbeli szoros Articulus is világos, a' Tisztek mindenütt hogy az Articulusok rigorával kedvezés nélkül procedállanak Országul végeztük.

ARTICULUS IIII.

Fejér Vármegye Fő Ispáni jelen nem lehetvén is az edb. Tisztek Székeket ülhetnek, de avagy csak egyik legyen jelen, Ország rendeleseivel ellenkező dolgokat le tehetnek.

Hogy Nagyságod az Fejervármegyei Nemes Uraink s. Atyankfiai instantiájokra kegyelmes accedálván meghengedte, hogy, ha mikor Nagyságod vagy az haza szolgálattól az promulgátortörvényes Székein az Vármegyének, Fő Ispán, Uraink jelen nem lehetnének, mind azon által Vice Ispán, Fő Birák, Assessor és Notarius uraimék az Széket ugyan celebrálhassák, alázatosan meghozgálgatjuk Nagyságodnak; De hogy valami nagy alkalmatlanság ez dologból ne emergállyon, ugyan az Nagyságod kegyelméből egész Országul végeztük, hogy az mikor nagy akadályok nem intervenál, ha csak egyik is Fő Ispán, Uraimék közzől de jelen igyekezék lenni; Es ha oly inconvenientia suborálodnék, mely az Ország Constitutioival ellenkezni láttatnék, avogálhassók is.

ARTICV.

ARTICULUS V.

Az Oláhok közzől kiknek legyen 's-ne legyen szabad fegyvert viselni, melyben executorok a' Vármegye Tisztei. Paraszt és béresektől némely ruhák tiltatnak, a' Lotartás nekik is meg engedtetik.

AZ Fegyver hordozást az Nagyságod Kegyelmeffége is accedálván, az Zórin Vármegyebeli 's-holdoltságon lako Oláhoknak extra limites Regni admittáltuk; Egyebütt lévő Oláhagtól indifferenter mindenféle fegyver hordozást meg tiltottunk; kinck Executori az Vármegye Tisztei legyenek: Exceptálván Szabadosokat, Birákat, Pakulárokat, Sós szekerekkel járokat, Molnárokat, Puskáfokat, és az kik Urokat fegyverekkel szolgállyák. Paraszt ember és béres szolgál, hogy posztó ruhát, nadrágot, tsizmát, dupla és forintos süveget, gyólt inget viselni ne mérészellyenek, Országul interdicáltuk. Az Lo tartást indifferenter nekik is Nagyságod Kegyelméből meg engedtetik.

ARTICULUS VI.

Vám leveleket, jövőendő Ország Gyűlésére, hozzák elő az Hácziok és Káran Sebesiek.

AZ Nagyságod Annuenciájából végeztük Kegyelmes Vrnk, hogy az jövőendő Ország Gyűlésére producállyák Privilegiumokat, mind az Háczi Dominus Terrestris, 's-mind az Káran Sebesi Atyafiak az Vám felől, sub amissione Telonii ex parte querulantium debentis.

ARTICULUS VII.

Az Káran-

A Kárán Sebesiek Szabadságokkal élhetnek, Adajok sem öregbittetik, mint a' Lugasiaké, és kiknek ez 1650 éfztendőre el- is engedtetik.

HOgy Nagyságod Kegyelmes Urunk, az Kárán Sebesi Atyáinkfiat az minemű Szabadsággal ez oráig éltek ez utánnis azzal akarja éltetni Nagyságod; s-mind köztök s-mind az Lugasi Atyáinkfiat közöt az *Fiscalis proventus*okat nem akarja egyéb uton nevelni Nagyságod, mint eddég, sőt az Lugasiak ez 1650 Éfztendőbeli Adaját *relaxálni* méltoztatot, hivé meg szolgállyuk Nagyságodnak.

ARTICULUS VIII.

Vármegyéken a' Vice Birák a' Tisztek ellen hivatallyokat elne hadgyák 200 forint birság alatt.

VEgeztük eztis egész Országul három Nemzetül *accedalván* az Nagyságod Kegyelmeségcis, hogy a' *modo in posterum* az Vármegyéknek Nemes vice Biaramak Vármegye's-Tíztei ellen Elztendjelek előt hivatallyát el hadni *sub pena flor. 200 ne admittátsék.*

ARTICULUS VIII.

Lovakat adhatnak s vehetnek az haza fiait, s a' külső emberek is Urunk engedelméből de harminczadot adván, egyet kent marhájoknak hármaz arrán maradnak.

HOgy az haza Fiaji *indifferenter* szabadon adhassanak, vehessenek Lovakat Nagyságod Kegyelmesen annuált, igaz hűséggel meg szolgállyuk Nagyságodnak. Külső Emberek penigh ne kü-lőmben

lőmben, hanem Nagyságod arról lévő *Annüentionalis* levele mellett, úgy mind az által, hogy az kik tudni illik az Nemeségen kívűl Ország *Statutum*i szerént Harminczadlással tartoznak, az *Fiscus* harminczadgyát ne *de fraudallyák*, *alioquin* nem az *Triplum*ával, hanem az el szöktetett marhának *Triplum* Arrán maradgyon, egész Országul három Nemzetül *Concludatuk*.

ARTICVLVS X.

Fiscus helyein lako Nemesékről az 1631 éfztendőbeli Artic. tartassék az itt meg jegyzet móddal, de a' Váradí Fiscalis Jóságbeliek producalyanak &c.

HOgy Nagyságod mindenűt lévő *Fiscális* Várafokban, Falukban lako Nemeségh dolgárol az Orzágnak 1631 éfztendőben irt *Articulus*sához igiri magát tartani és aszt *Confirmálni* ilyen *declaratio*val, hogy az kik üdvezült Bethlen Gábor idejében és attol fogva mind eddigh *immunitas*okban megli tartattanak, ez utánnis megli tartassanak, és ennekutánna *productio*val ne terhelteffenek, Nagyságod Kegyelmeségéből alázatoson végeztük. *Excipialván* az Váradí *Fiscalis* Jóságokban lako Nemeséget, kik *semel pro semper* producalni tartozzanak, és az kiknek Levelén *Exhibitabol elucescál* hogy immár ennek előtte *producaltak* volt *sine discussione literarū* helyben maradgyanak, Az kik nem *producaltak*, avagy az után telepedtek oda, *discessio* alá vetessék levelek.

ARTICULUS XI.

A Fiscus emberit, kik Jóságokat nem törvénnyel hanem hatalommal keresnek, fel venni akarnak és sarczoltatnak, meg foghatni, Urunkhoz avagy Várba vihetni, büntetésüket ő Nagyságára hagyván.

Hasonló-

Hasonlóképpen az Nagyságod Fejedelmi Kegyelmes *Annuntia-*
jából végeztük, hogy ha mely Szabadosok, Drabantok vagy
Katonák, az *Fiscus* Jóságiban fel kelvén, Jóságiban, nem Tör-
vénnel hanem hatalommal járván jobbágyokat onnat elvenni akar-
nak, vagy őket sarczoltatták, szabadon meg fogathassák 's-megh
foghassák, Nagyságod eleiben, vagy oly közel lévő Várában vité-
hetsük, s Nagyságodat felőle *requirálván*, azoknak büntetéseket
Nagyságod *Arbitriumában* hadgyuk.

ARTICULUS XII.

*Elveszett marhának fel vité nyoma valahol meg áll, ott fizessék meg,
mint a Magyarok, úgy a Szászok is magok Magistratusa lévén Executor.*

Nem kitsin *injuriákn*a lévén az is Kegyelmes Urunk, hogy az
mi Jóságink az Szász Urainktól elveszt Marháknak Nyomo-
kat fel vevén, valahol az nyom meg áll az *Articulus*nak tartása szerént,
az károsoknak *satisfactiot impendálnak* az mi Jobbágyink; *e con-*
verso ő kegyelmek fel nem vészik, ha mely Faluban fel vészik is, de
Jobbágyinkból álló Pásztorinkal fizettetik meg, kihez képest mind
két részről tsak az mi fogyatkozásinkot tapasztaltuk meg. Végez-
tük azért az Nagyságod bölts teczéséből is, hogy az minémű *Pre-*
*cessu*sal ő kegyelmek mi ellenünk élnek, mi is azon *Processu*sal éltet-
hetsük ő kegyelmeket, és *intra limites territoriorum suorum* az magok
Magistratuli legyenek *Executores* contentálván az károsokat; ha pedig
azok el nem járnának benne, az Táblára *evocaltathassának* érte.

ARTICULUS XIII.

*Az Liber Baronatuság te tétvén, a Cirkálást Máramarosban is meg
kell engedni 200 for. birság alatt.*

Mivel az *Liber Baronatuság*, *excepto* Fogaras, az Ország *Ditio-*
jában mindenűt *in genere tollat*at; Végeztük az Nagyságod
teczéséből, hogy *in pena violationis Articuli ducentos florenos faci-*
ente convincaltathassanak, valakik az Cirkálást Máramarosban nem *ad-*
mittálnak Jóságokban, melyet az Vármegye *Tíztei toties, quoties*
nem *admittálnak*, Jóságokon *exequállyák*, és ujjobban az Cirkálásra
bé menni kényszerítsék.

ARTICULUS XIV.

*Az Lomperti Vámon, a Sóval's egyebbel kereskedő Nemessek fel várm-
mal tartoznak.*

Az Lomperti Vám mitsoda *Privilegiummal* bitassék az *Patronu-*
sók arról *Privilegiumokot* előnkben *producálták*; Végeztük
azért az Nagyságod kegyelmes teczéséből is, hogy az olyan Ne-
mes emberek kik Sóval kereskednek és egyebek is, tőt nem tsak
maga szekerén, ökrén is, hanem másoktól bérlik meg, hogy Ne-
meli *prerogati*vájának színe alatt az Vám adástól *immuni*sá tchessé
magát, tartozzanak az fél Vámot meg adni az *Patronu*soknak.

ARTICULUS XV.

*A Bük erdő miatt való bántodásokat igazításban venni, Erdelyi határ-
ból a Jobbágyoknak hatalommal való kiviteleseket meg orvosolni Uruk
kegyelmesen igiri, az hatalmaskodokat is vétkeken meg fogni engedni.*

Hogy Nagyságod az Bük Erdő miatt lévő meg bántodásinkot
igazításban igiri jó alkalmatossággal venni, s ha kik jobbágyin-
kat az

kat az Erdélyi határból hatalommal elvinnék azt is kész meg orvó-
solni, sőt azt is hogy az hatalmaskodók, ha mód nélkül való tsele-
kedeteken *deprehend*alodnak, meg fogathatni engedni Nagylágod,
alázatoson meg szolgállyuk Nagylágodnak.

ARTICULUS XVI.

Göngy nevű falunak Szatmár Vármegyében lévő része a' lopott marha
nyomát ha az Erdélyiekől fel nem veszi, ők is tőlök fel venni ne tartoz-
zanak, sem kárt fizetni a' nyomot más biródalomra által adharván.

AZ mely Göngy nevű Falunak egy része Közép Szólnok Várme-
gyében, más része Szatmár Vármegyében vagyon, Kegyelmes
Urunk, vagyon ilyen meg bántódásunk, hogy az Erdélyi Biroda-
lomból lopott marhák nyomát ha által adgyuk is, de az más pártó
fel nem veszik, kihez képest Nagylágod Kegyelmeiségeből *conclu-*
dáltuk edgyező értelemmel, hogy ha ők az nyomot fel venni nem
akarják, mi se legyünk ő tőlök *strictu*sok fel venni, sőt ha más Biro-
dalomra az nyomot által adhatryuk ne tartózzunk az kárnak megh
fizetésével.

ARTICULUS XVII.

Urunk Jozsági is nem vétetnek ki Vármegye szükségére való szedő vedő-
zésből, adózásból.

Hogy az maga Jozságit is Nagylágod semminémű vármegye
szükségére nézendő szedő, vedőzéstől, Notárius fizetésétől,
Gyűlés. Pénz adástól, az Urak és Nemesség Jozsági is hasonlo
terhet viselven, nem *eximallya*: alázatoson meg szolgállyuk Nagy-
lágodnak. ARTL

ARTICULUS XVIII.

Publicatiokban a' Protestatio le tétetik, 's az nélkül is a' Contradictio-
roknak *causájokat* defendálniok meg engedtetik.

Hogy Nagylágod ez után lévő Publicatiokban az Protestatiot
kegyelmesen tollálni, és az Contradictoroknak vagy *Ingerensék-*
nek a' nélkül is, *expleto anniversario termino* Causájokat defendálni
meg engedni méltóztatott, egész Országul három Nemzetül hi-
ven meg szolgállyuk Nagylágodnak mint Kegyelmes Vrunknak.

ARTICULUS XIX.

Az a' peres, a' kinek perit Tutori a' vagy Elei kezdetek, ha periben idézés
készítve volt volna is, calumnián nem marad. Az régi fen lehet törvén-
kedésnek le tételében vagy le szállításában az előtti mód tartassék.

Tétzet ez is egész Országul három Nemzetül, *acced*álván az
Nagylágod Fejedelmi *Annuentiája* is, hogy, ha kiknek Tutori,
vagy *Predecessori* moneáltak valami *Causa*, és nem ő maga az Peres,
mélto, hogy ne *incurr*állyon in *penam* Calumnie ha szintén *duplex*
Citatio lőtt volna is: mindazáltal az *adversa Pars*nak is fáratlaga és
expensája hogy haszontalanul ne legyen, *cum pena* homagioli *conde-*
*scend*álván *Causája*, esmet *reincho*álhassa perét; ha ki penig vagy *de-*
*pon*álni akarná régi fen lehető *processus*át, vagy magára *condescend*ál-
tani, az félékben az előtti mód *observ*áltassék.

ARTICULUS XX.

Ravás alól Várasba futott Jobbágyot felkérhetni 's visszavárhetni, ki a' rá rakodott Adót tartozik megadni. Zászló alá futott Jobbágyoknak, 's feleségeinek haza szállítása és állapotja felől az előtti Articulus tartassék.

Végeztük azt is Nagyságod Kegyelmes *Resolutioja* szerént, hogy az mely Jobbágyok Rováson lévén valamely Városban *ausugianának*, azt meg *repetálván*, *reducálhattyák* is, ha mi Adó addég reájok rakodik tartozzék megadni; Az Zászlók alá futott Jobbágyoknak magok feleségek *reducziojok*ról 's otthon való állapottyokrol *observáltatlanak* az előbbeni *Articulusok*.

ARTICULUS XXI

Az mely falu határán a' Vám, az tsinállya az utakat, ha pedig a' külső Józsa tsinállya, Vámost ne adgyon.

Nagyságod Kegyelmes tettezéséből *concludáltuk* ezt is, hogy ha mely Falu határán Vám *erigáltatik*, tartozzék azon Falu az utakat tsinálni; Ha pedig külső Nemes ember Józsa kényszerítettik ut tsinálásra, ne tartozzék az olyan Vám adással.

ARTICULUS XXII

Bihar Vármegye és Hajduk között kellő igazítás jövendő Országgyűlésre hatad.

Hogy

Hogy Nagyságod az Bihar Vármegyebéli Nemes Atyáknak és az Hajduk között lévő *difficultások*at az jövendő Országgyűlésen akarja eligazítani, alázatoson meg szolgállyuk Nagyságodnak.

ARTICULUS XXIII

Várad Hajduk a' közikbe szókott Jobbágyokat törvény után adgyák ki, Várad Var Szék Esküttinek fizetési a' Vármegye Tiszteivel egyenlők.

Hogy Nagyságod az Várad Hajduknak is meghparantsolta az közikben szókott Jobbágyok ki adását Törvénnyel elnyervén, *Salariumokat* is az Vármegye Tiszteivel egyenlővé rendelte az Várad Var Szék in lévő *Assessoroknak* is, hiven meg szolgállyuk Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunknak.

ARTICULUS XXIII

Zaránd Vármegyében a' Dézmálás legyen a' régi szokás szerént.

Hogy Zaránd Vármegyében az szegénység között való dézmáltásban az régi szokást akarja Nagyságod követettni, *informatiot* vévén miképpen volt az előt, hiven meg szolgállyuk Nagyságodnak.

ARTICULUS XXV.

A kik Urókról a' Jobbágyág alól felszabadítottak tartoznak Adóval és örökségekről.

Végeztük

Végeztük azt is, Kegyelmes Urunk, az Nagyságod méltóságos tetteiből, hogy ha kik ugyan Záránd Vármegyében vagy másutt is az Uraktól *manumitt*áltak az Jobbágyfágból; mind az által, ha Nagyságod Adajokat nem *relaxálta*, örökfégkekről tartozzanak az Adot megadni.

ARTICULUS XXVI.

Az Ur és Jobbágyaikat gyermek korokba is felkérheti s megkötelezheti.

Az Jobbágyok *reductio*járól végeztük, Kegyelmes Urunk, hogy noha ennek előtte ifju Legény Jobbágyinkat még husz esztendő nem *atingálván* *reducálnunk* nem lehetett; mindazáltal az miatt fokkárukat, régi és Jobbágyinknak el idegenedésért vettük elzünkben, s gyermek korokban is azon igaz *Pratenfion*klévén hozzájuk szabadon mind *reperáltathat*lúks mind más képpé megkötelezünk legyen szabad.

ARTICULUS XXVII.

Sido Sido ruhát, Görög Görög ruhát viseljen, Magyar s Katona köntösben ne járjon 200 forint bírság alatt. Ezen kívül a Sidok állapottya Urunk tetteiből.

Végeztük azt is egész Országul három Nemzetül, *accedálván* az Nagyságod Kegyelmeffége is, hogy mind Sido, mind Görög tartson Neme szerént való Köntöst; ha ki pedig Magyar, Katona köntöst viselne, legyen két száz forint büntetések: mivel pedig az Sidoknak kevés haszna van az Országban az *Fiscus*nak, azokat az Nagyságod *Dispositio*jában hadtuk, mi karban állatya őket.

ARTICULUS

ARTICULUS XXVIII.

Jo pénznek az Országból való ki hordása felől Urunk és Nagysága disponál.

Az kereskedő Görögök *Supplicatio*jokból, Kegyelmes Urunk, megértettük, hogy az Jo Pénznek szabad ki hordása felől *requiráltak* legyen Nagyságodat: azért mi azon dolgot is az Nagyságod Fejedelmi *Dispositio*jára hadtuk, bizonyosan el hívén mindeneket szegény hazánk épüléire tselekedni el nem mulat Nagyságod.

ARTICULUS XXIX.

A Székelyeknek szabad adás vétel engedtetik öt módok alatt.

Hogy Nagyságod az Székely Uraink és Atyáinkai mellett való alázatos könyörgésünket méltóságos szemei eleiben véven, a szabad adás és vétel dolgából ő Kegyelmei között, Fejedelmi kegyelmes indulatjából ez következő *Punctumokra* *condescendal*, alázatos hűséggel meg szolgállyuk Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunknak.

1. Hogy az örökséggel kinállyák meg elsőben a véreket, aztán a szomszédokat, kik ha nem veszik, a távol valoknak legyen szabad meg venni.

Hogy az adásban és vételben *observáltassék* az Országának közönfészes bévott Törvénye és *Decretuma*, tudni illik, hogy az közeleb való vérek, az után az *Vicinusok* *ammonéaltatván*, ha azok meg nem akarnák venni, az után lehessen szabad az adás és vétel az távolabbban lévőknek is; táv oztatván mindazáltal e felében, olyan *Cautiok* ne legyenek, hogy hirtelen való üdöre szoritván, vagy oly fele Pénznek és

nek és egyéb mártjának adására az vételhez való közelb lévő személyeket ugyan *studio* erőltetések, az minéműnek szerét nem tehetvén, inkább idegen kézre jussón.

2. Sem adás, sem vétés örökség árra felelt ne lehessen, és nem helyeb, hanem csak a' derek summának le tetele által terjjen Urához, de az éppitéseinek árrát meg adván.

Sein az adás, sem az vétel az örökség igaz valóran fellyül ne lehessen, sőt az *Summa* mely az valónak summáját excedálná amietaltassék, és csak az *Capitalis* summának depositioja által restituáltassék az igaz Vétnek vagy Venditornak az örökség; mindazáltal ha mit rajta interim éppitene az *Emptor*, tartozzék *juxta verum edificiorum valorem* neki refundálni az *venditor*, csak hogy ötet-is az *Emptor* faratfágarol, *expensáiról* és hafzna vételéről contentállya, ha *simpliciter* nem levállya az *Summa*.

3. Vitézlő rend örökségét zálagba veheti, de örökárron (az Nemességen kívül) el nem adhattya, se meg nem veheti, 500 forint birság alatt.

Hogy örökárron, az Nemességen kívül, Hadban szolgáló Vitézlő rend földet és örökségét sem miképpen el ne adhasssa, hanem csak Zálagban annak valóraig: az kik penig adnák vagy vennék, azok ellen az elebbi pána és *processus* maradgyon, ugy mint 500 forint.

Az Hadban szolgálóknak örökségeket elsőben meg látván a' Tisztek engedgyék el adniok, ez nélkül az vétés pénzét el veszteti, s az adás is eladott öröksége bősűjén marad. Így az kiváltás is a' Tisztek által legyen az örökségét meg látván, a' rajta édit épületet meg bősűlvén. Az vétés nem akarván veszteti a bősűtani örökségét az adonak, az 1648-beli *Articulus* szerint legyen dolga.

Az mely Hadban szolgáló Ember (az Nemességen kívül) el akarhá Zálagosítani örökségét, adgya hirr az Tiszteknek, kik ki mienvén és oculálván az helyet valóra szerint engedgyék meg el adását, s bősűtassák kezében az *Emptornak*, de ha találatnának olyak, kik Tisztek híre nél-

híre nélkül alkalmat celebrálnának, *in hoc casu* az *Emptor* Pénzét mellyet arra az Eorökségre adott el vesztessék, az *Venditor* is az eladott örökségnek bősűjén *convincáltassék*: Ellenben az redimálni akaro fel-is az Tisztet hja ki, s az oculállya, *estimállya* is ha mit rajta éppitett az más fel, és ugy *restituállya* az vétnek, avagy ugyan az *venditornak* az örökségét; és ha *contumaciter* nem *restituálná* az *Emptor*, procedállyon az 1648-beli *processus* szerint akarmenyi *Summa*ban lévő örökség felől legyen is, és ha törvénnyel kell végit érni, az helyeb irt mód szerint való penán *convincáltassék* az *Venditor* ellen, és az Tiszt ellen is, költséget is adgya meg az peresnek.

5. Ez rendelésnek, ha ebből a' Vitézlő rend fogyatkozást venne, Urunk ítéletin álljon meg tartása vagy le tetele.

Ez *Annuentia* pedig mind addig fen maradgyon, miglen Nagyságod az Vitézlő Rendnek ez *Articulus*unkal fogyatkozását nem *animadvertállya*, mellyet e szében vévén legyen *Arbitrium*ában Nagyságodnak, ha akarja collálhasssa, egész Országul *concludáltuk*.

ARTICULUS XXX.

Maros és Udvarhely Szék peres határa el igazítására Látó emberek rendeltetnek.

Hogy Nagyságod az Maros Széki Atyámkfiai alázatos *instantiá*jokra, az ő kegyelmek és Udvarhely Széki Atyámkfiai *Controversiákban* forgó határoknak el igazítására *Oculatorokat* denominálni kegyelmelen igéri, alázatoson meg szolgállyuk Nagyságodnak.

ARTICULUS XXXI.

C

Fiscus

1. *Fiscus Jofzáginak mellyek tartaffanak, azokat mint végye visszazá.*

MEg emlékezvén, Kegyelmes Urunk, az tavalyi eztendőben *con-*
cludat nyolczadik *Articulus*tol az *Fiscalis* Jofzágoznak *regeſta-*
káláról, ez mostani Gyűlésünk alatt alázatosan *requirálván* Nagysá-
godat, Fejedelmi kegyelmes *reſolutio*ja ſzerint azoknak *conſignáláſa-*
ról, felirattatáſáról; Tetczet Egész Országul három Nemzetül, hogy
az mely Jofzágoz, Várak, mostan *sine Controverſia* *Fiscalis*oknak irat-
tattak, valamint az előtti *Articulus* ſzerént az *Fiscalis* Várak, ugy az ő
Jofzágoz *in perpetuum* *Fiscalis*oknak tartaffanak; azoknak *rehabe-*
áláſában az *Fiscus* kövéſſe az Régi *Articulus*okban meg írt *proceſſuſt*.

2. *A' kezében való controverſumok felől legyen Terminus. A' mellyek*
meg kezében nintsenek, ha azokhoz jut is, mindazáltal a' veztő felek
Novummál fel állathatták cauſájokat.

Az mely Jofzágozban penig *Contradictio* és *dubietas* iratott az
Cáptalanban bé adando *Regeſtumban*, annak el igazítására *Oſtavalis*
vagy más *extra ordinarius Terminus* rendeltetvén, legyen *determiná-*
láſa akkor, így hogy: Ha mely *Contradictio* az *Fiscus* kezénél lévő
Controverſum bonumokhoz *perennale* *Juſſokat* *comprobállyák*, azzal az
*Fiscus*tol nem *obtinéálhatták* ugyan, hanem az *Fiscus* ſt csak attol ve-
tik el, hogy az az *Controverſum bonū* nem *Fiscalis*, mind az által *legiti-*
má juru viá *Juſſokat* kereshetik; Az mellyekbē pedig az *Fiscus* *extra*
dominium vagyon, és mostan *Controverſiában* irattak, ha ſzintén ez
Jövendő *Terminus*on *conſequállyá* is az *Fiscus*, *nihilominus* job igazlá-
gokat találhatván az után is az előbbeni *Reſolutio*ja ſzerént Nagysá-
godnak, az *Novum cum Gratiával* *reinchoálhaffák* *Cauſájokat* az *peri-*
litans felek, végeztük.

3. *Az mely Jofzágoz dubietasban maradtak, a' Terminuſig el nem zá-*
lagosittatnak, s' a' Törts Várához valók is.

Hogy pedig Nagyságod kegyelmese igiri arra magát, hogy az kik-
nek Jofzá-

nek Jofzágoz *dubietas*ban marad, vagy *Jure perennali* birván Jofzá-
gokat, *vel alios certos ob reſpectus*, az *Terminus* ig nem fognák *inſcri-*
báltatni, mindazáltal ha *Fiscalis*oknak itiltetnek is, az *Conſecutio* után
is fogja *inſcribálni*, azt igen alázatosan meg ſzolgályuk Nagyságod-
nak. Ki vévén az Törts Várához való Falukat, hogy addig ám bár
azok is legyenek *Controverſia* alatt, de ha akkor dolgokat az Brassai
Atyánkfiai nem állathatták, tovább való ut az *inſcribáltatáſra* nékik
ne engedteſſek; mivel mind az *Articulus*, 's mind a' *Generale Decretū*
inter bona Fiscalia connumerállyá Törtsvárát; maga pedig Törtsvára
sine controverſia *Fiscalis*nak tartáſſek.

4. *Az mellyek most Fiscalisoknak irattak, és a' mellyek a' Terminuſon neki*
itiltetnek, azokon kívül valamellyekhez jut ennek utánna, minā el
adhaffa.

Hozzá járulván ez is, Kegyelmes Urunk, hogy az mely Jofzágoz
mostan *purē Fiscalis*oknak *regeſtáltattanak*, azok *in perpetuum* abban
maradgyanak; Az mely Jofzágoz pedig mostan *Controverſiában*
fen maradtak, az kik azok között *Fiscalis*oknak itiltetni fognak az
Nagyságodtol arra *preſigálando* *Terminuſon*, azok is haſonlokép-
pen: De ennek utánna ſoha több Jofzágoz, mellyek *quoquo modo de-*
veniálnának az *Fiscus* kezében, *ſive per Notam, Contractum, vel De-*
fectum, *Fiscalis*oknak ne tartaffanak; ſőt eddég is az mely Jofzágoz
azokon az utakon *deveniáltak* volna az *Fiscus* kezéhez, azok is haſon-
lo képpen, hanem mind *Jure perpetuo*, 's mind más képpen el adhaffá-
az *Fiscus*.

5. *Ha mely Jofzágozban a' Fiscus ez után valami juſt érzene, egyéb uta-*
kat el hagyván kerelleſse ugy, mint az privatus Nemeseſek ſzokták, mellyet el
nyervén Fiscalisnak ne tartsa, hanem el adhaffa örököſſön is.

Ha mely Jofzágokban az *Fiscus* ennek utánna valami *latitatio* és *subticeit* *luff* venne efszében, azt nem *per quindenalem productionem*, vagy egyéb *extraordinarius processum* keresse, hanem *eo Juridico processu*, valamint egy más közöt az *Privatus* Nemes Atyánskiai szoktanak perleni, *inchoat* *l* *Causáját* a' szerént az *Fiscus*-is, vagy *Donatarius*, az Birák iteletin álván *Brevist* illete az dolog, nemé? Es az mely Jofzágokat ezen *modalitasal* a' *Fiscus* el nyerne, loha *fiscalis* öknak ne tartassanak, hanem valamint az 1588 elöt *jure perennali* eladott Jofzágok, ugy azon *processum* *acquir*alendő Jofzágok-is, mint *per Defectum* avagy *Notam deveni*áltak volna *Fiscus* kezéhez, el adhassa *jure perpetuo*-is.

6. Utolször a' *Fiscus* Jofzágiban lévő Nemes helyek és *pertinentiák* s azokon való Jofbágyok meg tartassanak &c.

Ezt is hátra nem hagyván, hogy az mely Nemes Atyánskiai, az *Fiscalis* Jofzágok közöt Nemes *Sessiók*at, és *pertinentiák*at, s azokra telepitett Jofbágyokat birnak *perennali jure*, és az 1631 efszendő *beli Articulusban* *specific*ált időtől fogva *dominiumokban* meg tartattanak, azok ez utánnis meg tartassanak; az kik pedig afféleket is *jure Inscriptio* birnak, azon *fusban* tartassanak: ha kik pedig az *Fiscalis* Falukban az Nemes *Sessiókon* kívül való *portiokat* birnak, hogy Nagyfogod az *Contradictio* *admitt*állyá, ugy hogy az jövendő *Terminus*ta *produc*állyanak igazságokrol, hiven megh szolgállyuk Nagyfogodnak.

CONCLV.

CONCLVSIO

Nositáq; *præmissa* *Supplicatione* *fideli*um *nostrorum* *Dominorū* *Regnicolarū* *Trium Nationum* *Regni* *nostri* *Transylvaniæ*, & *partium* *Regni* *Hungariæ* *eidem* *annexarum* *ac incorporatarum*, *exauditâ* & *admissâ*, *præscriptos* *universos* & *singulos* *Articulos* *Nobis* *modo* *præmissis* *præsentatos*, *præfētibus* *literis* *nostris* *de verbo* *ad verbum*, *sine diminutione*, & *augmento*, *vel variatione* *aliquali*, *inferi* & *inscribi* *faciētes*, *eisdemq;* *ac omnia* & *singula* *in eisdem* *contenta*, *ratos*, *gratos* & *accepta* *habētes*, *acceptavimus*, *approbavimus*, *ratificavimus*, & *confirmavimus*. *Offerentes* *nos* *benignè*, *quòd* *præmissa* *omnia* *in omnibus* *punctis*, *clausulis* & *articulis*, *tam* *nos ipsi* *observabimus*, *quàm* *per alios*, *quorum* *interest*, *seu intererit*, *observari* *faciemus*. *Imò* *acceptamus*, *approbamus*, *ratificamus* & *confirmamus* *harum* *nostrarum* *vigore* & *testimonio* *literarum* *mediante*.

Datum

Datum in Civitate nostrâ Albâ Iuliâ, die
20 Mensis Martii, Anno Domini Mil-
lesimo, Sexcentesimo, Quinquagesimo.

Datum

